Vodič: Kalkulator v Excelu

Avtomatizirana tabela za izračun mesečne kvote glede na število zaposlenih

1. Uvod in zakonska podlaga

Sistem invalidskih kvot v Sloveniji ureja **Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRZI)**. Ko podjetje preseže prag **20 zaposlenih**, postane zavezanec za izpolnjevanje kvote. Status zavezanca se ne ugotavlja na podlagi letnega povprečja, temveč ločeno za vsak koledarski mesec, in sicer glede na stanje števila zaposlenih na **zadnji dan posameznega meseca**.

Nepravilno vodenje ali nepoznavanje zakonodaje lahko povzroči visoke mesečne stroške. Za vsakega manjkajočega invalida mora podjetje mesečno vplačati prispevek v Javni štipendijski, razvojni, preživninski in invalidski sklad RS v višini **70 % minimalne plače**. Pri trenutni minimalni plači (1.481,88\ EUR bruto) to znaša **1.037,32 EUR mesečno** (oz. 12.447,79 EUR letno) na posameznega manjkajočega delavca.

2. Vhodni podatki in parametri za Excel

Preden začnete z vnosom mesečnih podatkov, na vrhu delovnega lista določite fiksne parametre, ki jih boste ob morebitnih spremembah zakonodaje posodobili le na enem mestu:

- **Bruto minimalna plača:** 1481,88
- **Mesečni prispevek na invalida (70 %):** =Celica_z_min_plačo * 0,7 (Znesek: 1.037,32EUR}$)
- **Predpisana stopnja kvote glede na SKD dejavnost podjetja:**
  - **2 %**: Trgovina, gostinstvo, IT sektor, finančne in poslovne storitve
  - **3 %**: Gradbeništvo, promet, cestni transport, skladiščenje, kmetijstvo
  - **6 %**: Predelovalne dejavnosti, proizvodnja opreme, tekstilna industrija

3. Struktura glavne mesečne tabele

Za spremljanje obveznosti pripravite tabelo z naslednjimi stolpci (predviden začetek v vrstici 10):

Stolpec	Naziv stolpca	Pravilo vosa in metodologija	Excel formula / Vnos
A	Mesec	Ročni vnos meseca (npr. *Januar*).	Besedilo
B	Število zaposlenih	Stanje na zadnji dan meseca. Vključuje vse zaposlene za določen/nedoločen ter krajši delovni čas (ki se štejejo kot cele osebe). Izključuje študente in zunanje izvajalce (s.p.).	Ročni vnos števila
C	Stopnja kvote (%)	Odstotek glede na primarno SKD dejavnost podjetja.	Ročni vnos (2%, 3% ali 6%)
D	Zahtevano št. invalidov	Avtomatski izračun z zakonsko predpisanim zaokroževanjem na celo število (vrednosti pod 0,5 navzdol, od vključno 0,5 navzgor).	=IF(B10<20; 0; ROUND(B10*C10; 0))
E	Dejansko zaposleni	Število zaposlenih delavcev s statusom invalida v tekočem mesecu.	Ročni vnos
F	Manjkajoče osebe	Razlika med zahtevanim in dejanskim stanjem zaposlenih invalidov.	=IF(D10>E10; D10-E10; 0)
G	Finančni odliv (Strošek)	Izračun potencialnega mesečnega stroška/prispevka v javni sklad.	=F10 * Znesek_prispevka_iz_2_točke

4. Ključne Excel funkcije in avtomatizacija

Pogoj za vstop v sistem (Prag 20 zaposlenih)

Ker obveznost nastopi šele, ko organizacija preseže prag 20 zaposlenih, funkcija `IF(B10<20; 0; ...)` preprečuje, da bi tabela računala obveznosti za mesece, ko podjetje zakonsko sploh ni zavezanec.

Zakonsko zaokroževanje

Uradni izračun sledi formuli $\text{Skupno število zaposlenih} \times \text{predpisani odstotek kvote} = \text{zahtevano število invalidov}$. Ker se rezultat zaokrožuje na celo število, funkcija `ROUND(..., 0)` v Excelu poskrbi za natančnost.

Primer: Podjetje v transportu (3 % kvota) ima 34 zaposlenih. Formula izračuna $34 \times 0,03 = 1,02$. Funkcija `ROUND` vrednost zaokroži navzdol na **1**, kar pomeni, da mora podjetje imeti zaposleno vsaj eno osebo z invalidnostjo.

Vizualno opozarjanje (Pogojno oblikovanje)

Da bi finančna ali kadrovska služba takoj opazila kritične mesece, nastavite **Pogojno oblikovanje (Conditional Formatting)** na stolpcu **G**:

1. Označite celice v stolpcu G.
2. Izberite *Conditional Formatting -> Highlight Cells Rules -> Greater Than*.
3. Vpišite vrednost `0` in izberite svetlo rdeče polnilo s temno rdečim besedilom.
4. Celica bo samodejno zasvetila rdeče, ko se bo pojavil strošek (npr. $1.037,32\text{ EUR}$ za enega manjkajočega delavca), kar je jasen signal za optimizacijo.

5. Strategija optimizacije: Nadomestna izpolnitev

Če tabela v stolpcu G dlje časa prikazuje rdeče številke (finančne odlive), zakon ponuja stroškovno najučinkovitejšo alternativo – **nadomestno izpolnitev kvote**.

Namesto neproduktivnega plačevanja prispevka v sklad, za katerega podjetje ne prejme nobene protistoritve, lahko sklenete pogodbo o nadomestni izpolnitvi z **invalidskim podjetjem (IP)** ali **zaposlitvenim centrom (ZC)**. S tem fiksni strošek preobrazite v komercialni nakup produktov ali storitev, ki jih podjetje sicer potrebuje na trgu:

- Storitve čiščenja in vzdrževanja prostorov,
- Grafične storitve, tisk in poslovna obdarovanja,
- Administrativna podpora in digitalizacija podatkov,
- Digitalni marketing in upravljanje družbenih omrežij.

6. Mesečni kontrolni seznam (Checklist) za kadrovsko službo

- [ ] **Preverjanje stanja:** Vnos dejanskega števila zaposlenih na zadnji dan v mesecu (preko oddanih REK obrazcev in prijav na ZZZS).
- [ ] **Pravilno štetje:** Preveriti, da so delavci s krajšim delovnim časom vnešeni kot cele osebe (1 delavec = 1 oseba).
- [ ] **Čiščenje podatkov:** Prepričati se, da v število niso všteti študenti, dijaki ali zunanji s.p. sodelavci.
- [ ] **Ukrepanje:** Če tabela zazna manjkajoče invalidsko osebje, pravočasno pristopiti k analizi zunanjih pogodb in prenosu naročil na invalidsko podjetje za tekoče obdobje.

Strokovna podpora pri optimizaciji: Za podroben pregled vaše situacije, verifikacijo SKD dejavnosti in izdelavo individualnega načrta optimizacije stroškov invalidske kvote lahko pišete ekipi na **info@moj-svetovalec.si**. S pravočasno analizo boste zakonsko obveznost uspešno preobrazili v dodano vrednost za vaše podjetje.